

Vec C-635/23

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

23. október 2023

Vnútroštátny súd:

Kammergericht

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

20. október 2023

Navrhovateľka:

WBS GmbH

PRACOVNÝ DOKUMENT

KAMMERGERICHT (Vyšší krajský soud Berlín, Nemecko)

Uznesenie

[omissis]

vo veci vzájomnej právnej pomoci týkajúcej sa

európskeho vyšetrovacieho príkazu Úradu pre

odstraňovanie a boj proti korupcii Lotyšskej republiky z 25. apríla 2019,

ktorý sa v tejto veci vzťahuje len na

WBS GmbH,

[omissis]

4. Trestný senát Kammergericht (Vyšší krajský súd) v Berlíne 20. októbra 2023 rozhodol:

Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 ZFEÚ predkladá návrh na začatie prejudiciálneho konania o tejto otázke:

Môže iný príslušný orgán v zmysle článku 2 písm. c) bodu ii) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach vydať európsky vyšetrovací príkaz, ktorý sa podľa právneho poriadku vydávajúceho štátu týka opatrení vyhradených súdom, v spolupráci s iným ako súdnym orgánom pre overenie, ak súd vydávajúceho štátu skôr schválil vyšetrovacie opatrenie a pritom splnil povinnosti preskúmania a odôvodnenia upravené v smernici 2014/41/EÚ?

O d ô v o d n e n i e:

1 A. Skutkový stav

Dňa 5. apríla 2019 začal lotyšský Úrad pre odstraňovanie korupcie a boj proti nej trestné stíhanie voči úradníkom nadácie v Rige pre podozrenie z podvodu vo veľkom rozsahu, plytvania cudzou vecou vo veľkom rozsahu a falšovania dokumentov, ako aj používania falošných dokumentov. V rámci svojho vyšetrovania úrad považoval za nevyhnutné prehľadanie obchodných priestorov spoločností FF GmbH a WBS GmbH nachádzajúcich sa v Berlíne a u vyšetrovacej sudkyne súdu predmestia Vidzeme mesta Riga požiadal o schválenie týchto vyšetrovacích opatrení podľa článkov 179 a 180 lotyšského trestného poriadku. Vyšetrovacia sudkyňa uzneseniami z 24. apríla 2019 rozhodla v prospech návrhu a svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že je potrebné vychádzať

z toho, že v priestoroch vyššie uvedených spoločností sa nachádzajú doklady, dátové nosiče a predmety relevantné pre konanie; cieľom prehliadky je ich nájdenie a zaistenie a je nevyhnutná a primeraná.

- 2 Dňa 25. apríla 2019 vydal lotyšský Úrad pre odstraňovanie korupcie a boj proti nej ako iný príslušný orgán v zmysle článku 2 písm. c) bodu ii) smernice 2014/41/EÚ európsky vyšetrovací príkaz, ktorým Spolkovú republiku Nemecko požiadal o výsluch dvoch svedkov, ako aj o výkon príkazov na prehliadku pripojených k európskemu vyšetrovaciemu príkazu z 24. apríla 2019, ktoré boli vydané vyšetrovacím sudcom. Generálna prokuratúra Lotyšskej republiky overila európsky vyšetrovací príkaz a poslala ho Staatsanwaltschaft Berlin (prokuratúra v Berlíne, Nemecko).
- 3 Na zodpovedajúci návrh prokuratúry v Berlíne nariadil Amtsgericht Tiergarten (Okresný súd Tiergarten, Nemecko) v Berlíne prehliadku obchodných priestorov FF GmbH a WBS GmbH. Prehliadky, ktoré boli v dôsledku toho vykonané 13. mája 2019, viedli k zaisteniu početných dôkazov.
- 4 Právni zástupcovia FF GmbH a WBS GmbH podali proti opatreniu vzájomnej právnej pomoci na vnútroštátnom senáte opravný prostriedok a okrem iného podali návrhy na určenie, že vydanie zaistených dôkazov Lotyšskej republike je neprípustné. V súvislosti s FF GmbH senát začal na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) konanie na objasnenie právnej otázky týkajúcej sa prípustnosti opravného prostriedku; v súvislosti s WBS GmbH okrem iného rozhodol, že vydanie dôkazov je prípustné s pokynom, že namiesto zaistených originálov sa vydajú overené kópie týchto dokumentov. K vydaniu dôkazov zaistených v prípade WBS GmbH nakoniec tiež nedošlo, keďže z pohľadu prokuratúry Berlín bolo potrebné počkať na výsledok preskúmania na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor).
- 5 Po rozhodnutí Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) právny zástupca WBS GmbH ešte raz okrem iného podal návrh na určenie, že vydanie zaistených dôkazov Lotyšskej republike je neprípustné. Uviedol, že senát – podľa úpravy vnútroštátneho práva upravujúcej takúto možnosť – má opäť rozhodnúť o prípustnosti vydania, keďže došlo k zmene právnej situácie. Podľa rozhodnutia Súdneho dvora zo 16. decembra 2021 vo veci C-724/19, ktoré bolo medzitým vydané, môže byť európsky vyšetrovací príkaz, ktorý sa týka opatrenia, ktoré je podľa práva vydávajúceho štátu vyhradené súdom, vydaný len súdom. Vydanie zaistených dôkazov je preto neprípustné, keďže prehliadka, ktorá predchádza zaisteniu, je v Lotyšskej republike vyhradená súdom, európsky vyšetrovací príkaz však nebol vydaný súdom.
- 6 Prokuratúra v Berlíne sa generálnej prokuratúry v Lotyšsku opýtala, či európsky vyšetrovací príkaz môže byť prípadne vydaný opäť súdom. Generálna prokuratúra Lotyšskej republiky takúto možnosť zamietla, keďže právo Lotyšskej republiky pre to neobsahuje právny základ.

7 Senát rozhodnutie o návrhu, aby sa opäť posúdila prípustnosť vzájomnej právnej pomoci, na objasnenie otázky, ktorá vznikla predmetným uznesením, vrátil a nariadil odklad vydania zaistených dôkazov.

8 B. Odôvodnenie prejudiciálnej otázky

I. Štvrtá komora Súdneho dvora Európskej únie rozsudkom zo 16. decembra 2021 vo veci C-724/19 rozhodla, že článok 2 písm. c) bod i) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/41/EÚ z 3. apríla 2014 o európskom vyšetrovacom príkaze v trestných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby prokurátor mal právomoc vydať v prípravnej fáze trestného konania európsky vyšetrovací príkaz v zmysle tejto smernice na získanie údajov o prenose dát a polohe, týkajúcich sa telekomunikačnej prevádzky, ak v rámci podobného vnútroštátneho konania prijatie vyšetrovacieho opatrenia na účely prístupu k takýmto údajom patrí do výlučnej právomoci sudcu. V predmetnom prípade vydala bulharská prokuratúra ako orgán podľa článku 2 písm. c) bodu i) smernice 2014/41/EÚ bez predchádzajúcej účasti bulharského súdu štyri európske vyšetrovacie príkazy, ktorých obsahom bolo získanie údajov o prenose dát a polohe, týkajúcich sa telekomunikačnej prevádzky. Šlo pritom o opatrenia, ktoré bulharská prokuratúra v porovnateľnom vnútroštátnom prípade môže nariadiť len na základe súhlasu súdu.

9 II. Pri uplatnení zásad ustanovených v rozhodnutí Súdneho dvora na prejednávany prípad by senát mal konštatovať, že vydanie zaistených dôkazov Lotyšskej republike je neprípustné.

Nemecký zákonodarca rozvinul ustanovenia smernice 2014/41/EÚ o požiadavkách pre právomoc „vydávajúceho orgánu“ v § 91d ods. 1 Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (IRG) (zákon o medzinárodnej vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach) ako podmienku prípustnosti vzájomnej právnej pomoci. § 91d ods. 1 IRG znie takto:

(1) Poskytnutie vzájomnej právnej pomoci je prípustné len vtedy, ak žiadajúci členský štát pre svoju žiadosť použije formulár v platnom znení, ktorý je uvedený v prílohe A alebo prílohe C smernice o európskom vyšetrovacom príkaze, a ktorý

1. bol vydaný justičným orgánom v zmysle článku 2 písm. c) bodu i) smernice o európskom vyšetrovacom príkaze alebo

2. bol vydaný iným orgánom ako je uvedený v bode 1, ktorý žiadajúci členský štát označil za príslušný a bol potvrdený orgánom podľa bodu 1 v oddiele L formulára z prílohy A smernice o vyšetrovacom príkaze.

10 Podľa § 91d ods. 1 IRG by vydanie zaistených dôkazov Lotyšskej republike bolo neprípustné; keďže európsky vyšetrovací príkaz bol, pokiaľ sa týka prehliadky, ktorá je neoddeliteľne spojená s vydaním, vystavený nepríslušným vydávajúcim orgánom. Úrad pre odstraňovanie korupcie a boj proti nej v tejto súvislosti

nepredstavuje iný orgán v zmysle článku 2 písm. c) bodu ii) smernice, keďže v porovnateľnom vnútroštátnom prípade by nebol oprávnený nariadiť prehliadku. Podľa článkov 179 a 180 lotyšského trestného poriadku sa prehliadky môžu v zásade nariadiť len súdom. Ustanovenia znejú v anglickom preklade (zdroj: <https://wipolex-res.wipo.int/edocs/lexdocs/laws/en/lv/lv043en.pdf>), pokiaľ je to relevantné pre konanie, takto:

Section 179. Searches

(1) A search is an investigative action whose content is the search by force of premises, terrain, vehicles, and individual persons for the purpose of finding and removing the object being sought, if there are reasonable grounds for believing that the object being sought is located in the site of the search.

(2) A search shall be conducted for the purpose of finding objects, documents, corpses, or persons being sought that are significant in criminal proceedings.

Section 180. Decision regarding a Search

(1) A search shall be conducted with a decision of an investigating judge or a court decision. An investigating judge shall take a decision based on a proposal of a person directing the proceedings and materials attached thereto.

(2) ...

(3) In emergency cases where, due to a delay, sought objects or documents may be destroyed, hidden, or damaged, or a person being sought may escape, a person directing the proceedings may conduct a search with the consent of a public prosecutor. ...

- 11 Určenie neprípustnosti vzájomnej právnej pomoci, ktoré vyplýva vychádzajúc z právnych zásad z rozhodnutia Súdneho dvora C-724/19, by malo za následok, že prokuratúra v Berlíne podľa článku 9 ods. 3 smernice 2014/41/EÚ európsky vyšetrovací príkaz vráti Lotyšskej republike.
- 12 III. Senát má však pochybnosti, či zásady z rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-724/19 sa v predmetnej veci bez zmeny uplatnia a či skôr nepostačuje, aby súd vydávajúceho štátu sporné vyšetrovacie opatrenie pred vydaním európskeho vyšetrovacieho príkazu schválil a pritom splnil povinnosti preskúmania a odôvodnenia upravené v smernici 2014/41/EÚ.
- 13 1. Tieto pochybnosti na jednej strane vyplývajú z toho, že rozhodnutie Súdneho dvora sa týkalo orgánu v zmysle článku 2 písm. c) bodu i), tu bol však ako vydávajúci orgán činný „iný príslušný orgán určený vydávajúcim štátom“ v zmysle článku 2 písm. c) bodu ii). Senát z rozhodnutia Súdneho dvora nedokáže

jednoznačne odvodíť, či zásady v ňom vytvorené platia rovnakým spôsobom pre európske vyšetrovacie príkazy, ktoré boli vydané podľa článku 2 písm. c) bodu ii). V bodoch 29 a 30 svojho rozhodnutia Súdny dvor uviedol toto:

„29 Zo znenia tohto ustanovenia tak vyplýva, že vydávajúci orgán musí mať vo všetkých prípadoch, na ktoré sa vzťahuje uvedené ustanovenie, právomoc v dotknutej veci buď ako sudca, súd, vyšetrovací sudca alebo prokurátor, alebo ak nie je súdnym orgánom, ako vyšetrovací orgán.

30 Na základe preskúmania znenia uvedeného ustanovenia sa teda nedá samo osebe určiť, či výraz „príslušný konať v dotknutej veci“ má rovnaký význam ako výraz „má v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom právomoc nariadiť zabezpečenie dôkazov“, a teda či prokurátor môže mať právomoc vydať európsky vyšetrovací príkaz na získanie údajov o prenose dát a polohe, týkajúcich sa telekomunikačnej prevádzky, ak v rámci podobného vnútroštátneho konania vydanie vyšetrovacieho opatrenia na účely prístupu k takýmto údajom patrí do výlučnej právomoci sudcu.“

- 14 To by sa z pohľadu senátu mohlo chápať v tom zmysle, že iný orgán v zmysle článku 2 písm. c) bodu ii) môže byť vydávajúci orgán aj vtedy, ak je nariadenie opatrenia podľa vnútroštátneho práva vyhradené súdom, a že k účasti súdu, ktorá je aj v tejto konštelácii takmer nevyhnutná, v takomto prípade dôjde na inom mieste.
- 15 2. Na druhej strane sa predmetný prípad od prípadu, ktorý je základom rozhodnutia Súdneho dvora, odlišuje v tej súvislosti, že vyšetrovacie opatrenie, ktoré je podľa práva vydávajúceho štátu vyhradené súdom, bolo pred vydaním európskeho vyšetrovacieho príkazu schválené súdom vydávajúceho štátu a pri tom uznané za nevyhnutné a primerané. To z pohľadu senátu vedie k tomu, že úvahy, ktoré sú základom rozhodnutia Súdneho dvora, sa v predmetnom prípade prevažne neuplatnia.
- 16 Súdny dvor svoje rozhodnutie podľa chápania senátu v zásade opiera o tieto tri argumenty:
- (1) Len orgán, ktorý je podľa vnútroštátneho práva príslušný nariadiť sporné opatrenie, môže riadne splniť povinnosti preskúmania [článok 6 ods. 1 písm. a)] a odôvodnenia (pozri body 32 až 34).
  - (2) Na základe článku 6 ods. 1 písm. b) smernice 2014/41 vydávajúci orgán môže vydať európsky vyšetrovací príkaz len pod podmienkou, že sa vyšetrovacie opatrenie alebo opatrenia uvedené v tomto príkaze môžu za rovnakých podmienok nariadiť v podobnom vnútroštátnom konaní (bod 35).
  - (3) Rozlišovanie medzi orgánom, ktorý vydal európsky vyšetrovací príkaz, a orgánom, ktorý je v rámci vnútroštátneho vyšetrovacieho konania príslušný pre nariadenie vyšetrovacieho opatrenia, by skomplikovalo systém

- spolupráce a tým ohrozilo vytvorenie zjednodušeného a efektívnejšieho systému (body 36 až 38).
- 17 a) Argumenty (1) a (2) z pohľadu senátu nie sú v predmetnom prípade relevantné. Povinnosti preskúmania podľa článku 6 ods. 1 písm. a) smernice boli pred vydaním európskeho vyšetrovacieho príkazu orgánom príslušným pre vyšetrovacie opatrenie podľa vnútroštátneho práva dodržané; príslušná vyšetrovacia sudkyňa vo svojom nariadení objasnila, že prehliadky, ktoré sa majú vykonať v Berlíne, sú nevyhnutné a primerané. Osobitné požiadavky odôvodnenia v tomto prípade – inak ako v prípade, ktorý je základom rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-724/19 – neboli splnené. Vydávajúci orgán vydal európsky vyšetrovací príkaz tiež za podmienok, za ktorých by vyšetrovacie opatrenie mohol nariadiť v porovnateľnom vnútroštátnom prípade; o prehliadku predtým požiadal na súde, a súd prehliadku pred vydaním európskeho vyšetrovacieho príkazu schválil.
- 18 b) Podľa chápania senátu ostáva teda len argument (3).
- aa) Senát v tejto súvislosti na jednej strane uvádza, že tento argument je potrebné posúdiť diferencovane. Zastáva názor, že nevyhnutné prekryvanie orgánu, ktorý vydal európsky vyšetrovací príkaz s orgánom, ktorý je podľa vnútroštátneho práva príslušný nariadiť opatrenie, popri zjednodušení môže priniesť aj skomplikovanie. To platí najmä pre členské štáty, v ktorých vyšetrovací súd – ako napríklad v nemeckom právnom systéme – nevykonáva hlavnú úlohu vo vyšetrovacom konaní, ale s vyšetrovaniami prichádza do kontaktu len ojedinele, tak napríklad v prípade vykonania určitých vyšetrovacích opatrení, o ktoré požiadala prokuratúra, alebo v prípade nariadenia a potvrdenia donucovacích opatrení, ktoré sú podľa vnútroštátneho procesného práva vyhradené súdu. V nemeckom právnom systéme vedie obmedzená právomoc vyšetrovacieho súdu k tomu, že spis má k dispozícii len v čase jeho rozhodovania a navyše nie je oboznámený s oblasťami vyšetrovania, ktoré sa netýkajú jeho rozhodnutia, ani s vývojom, ku ktorému dôjde po jeho rozhodnutí. V prípade jeho klasifikácie ako vydávajúceho orgánu musí vyšetrovací súd pri akýchkoľvek otázkach vykonávajúceho orgánu, napríklad podľa článku 6 ods. 3 prvej vety smernice, najprv požiadať o spis a (opäť) sa oboznámiť s vyšetrovaním a jeho aktuálnym stavom. To vedie k omeškaniam vo vzájomnej právnej pomoci.
- 19 Je potrebné zvážiť, že do úvahy prichádzajú aj prípady, v ktorých sa európsky vyšetrovací príkaz – ako v tomto prípade – popri vyšetrovacích opatrení týka aj opatrení, v prípade ktorých to tak nie je. V takomto prípade by mohla existovať možnosť, aby každý orgán pre oblasť, ktorá patrí do jeho právomoci, vydal osobitný európsky vyšetrovací príkaz. Vykonávajúci štát by potom v súvislosti s dvoma európskymi vyšetrovacími príkazmi, ktoré sa týkajú jedného skutkového stavu, mal rôzne vydávajúce orgány ako kontaktné osoby. Aj to môže z pohľadu senátu skomplikovať systém spolupráce.

- 20 bb) Na druhej strane sa senát pýta, či už argument (3) môže odôvodniť obmedzenia voľnej úvahy členského štátu pri prebratí smernice 2014/41, ktoré sprevádzajú zásady z veci C-724/19. Pochybnosti senátu pritom vychádzajú aj z porovnania s právnym stavom pri európskom zatykači, v prípade ktorého rozdelenie vydávajúcich a vystavujúcich orgánov bez ohľadu na tam relevantný cieľ zjednoduší predtým komplikovaný systém spolupráce medzi členskými štátmi (pozri odôvodnenie 5 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi), považuje za dovolené (pozri rozsudok veľkej komory Súdneho dvora Európskej únie z 27. mája 2019 – C-509/18).
- 21 Senát sa preto pýta:
- [omissis] [opakovanie prejudiciálnej otázky]
- [omissis]